

ترجمه ارائه شده:

Rahim had oiled his hair, combing them to one side. He was smoking; he had become addicted to it recently. An ashtray lay next to him on the carpet.

نظر ویراستار:

نکته خاصی به نظرم نمی‌رسد، مگر ترجمه "موروغن زدن" که مطمئن نیستم.

اظهار نظر بنده:

to oil one's hair ظاهراً هیچ اشکالی ندارد. شاهدی از گراهام گرین در فرهنگ بزرگ آکسفورد پیدا کردم:

A young man with oiled hair stood on a wooden step paying money.

ولی خودم دو ملاحظه دیگر دارم. اول به مترجم این قسمت آفرین بگویم که "موها" را به درستی hair ترجمه کرده است و نه hairs. ولی مطابقت این اسم مفرد با ضمیری که بلافاصله بعد از آن می‌آید (them) اشکال دارد و بهتر است این ضمیر هم به شکل مفرد (it) باشد، یعنی به این صورت:

Rahim had oiled his hair, combing it to one side.

شاهدی هم می‌توانم برای این مورد از OED بیاورم، هرچند که قضیه روشن است.

[They] combed their hair back with soap to keep IT in position.

نکته بعدی این است که سیگاری شدن را "اعتیاد" (addiction) بدانیم یا "عادت" (habit). به نظر بنده کشیدن سیگار یک عادت است و استفاده از مواد مخدر یک اعتیاد. در تفحص خود در این مورد در فرهنگ بزرگ آکسفورد smoking habit را یافتیم و خیالم راحت شد. با توجه به ملاحظات بالا برگردان جمله‌های قسمت چهارم را بنده به شکل زیر ویرایش خواهم کرد.

Rahim had oiled his hair, combing it to one side. He was smoking a cigarette; he had recently picked up the habit. An ashtray lay next to him on the carpet.

بنده a cigarette را هم به smoking اضافه کردم تا دقیقاً معلوم باشد آقا رحیم سیگارت می‌کشیده است و نه سیگار برگ یا چقق یا قلیان.

« چندم » به انگلیسی

یکی از خوانندگان مترجم پرسیده‌اند "چندم" به انگلیسی چه می‌شود؟ این یک پرسش قدیمی است که بعضی آدم‌های زرنگ برای آزمایش انگلیسی‌دانی مدعیان، با قیافه به ظاهر معصوم و در دل خندان می‌پرسند. یک شکل دیگر آن مطرح ساختن این سؤال است: "روزولت چندمین رئیس جمهور امریکا

بود؟" را چگونه می‌توان به انگلیسی برگرداند؟

پاسخ ساده البته این است که معادل دقیق "چندم" یا "چندمین" را انگلیسی زبان‌ها ندارند و زبان خودمان در این مورد از زبان انگلوساکسون‌ها پیش است. فرهنگ بزرگ فارسی - انگلیسی حیم، که مفصل‌ترین فرهنگ نوع خود به شمار می‌رود، مدخل "چندم" یا "چندمین" را ندارد. فرهنگ فارسی - انگلیسی آریان پور هم همین‌طور.^۱

ولی از کنار قضیه به این سادگی هم نمی‌توان گذشت. مفهوم "چندم" البته در ذهن مردم انگلیسی زبان وجود دارد و به ناچار به شکل‌های غیرمستقیم گوناگون بیان می‌شود. چند نمونه:

● امروز چندم ماه است؟

What day of the month is it? what is the date today?

● سیامک در کلاس نمره چندم است؟

What is Siamak's standing in class?

● در امتحانات آخر سال چندم است؟

Where did he finish in the final exams? He finished at the top of his class (شاگرد اول شد)

● این زن چندمین نفری است که امروز از نمایشگاه دیدن می‌کند؟

Have you any idea how many people have visited the show before her today?

یکی از جاهایی که در زبان انگلیسی مفهوم "چندم" زیاد مورد استفاده قرار می‌گیرد در پرس و جو از وضع کتاب یا آهنگ موسیقی در جدول‌های رده‌بندی محبوبیت آنها است. پرسش‌های نوعی در این مورد که حاوی مفهوم "چندم" است ولی آن را به صراحت بیان نمی‌کند می‌توانند به این شکل باشد:

By the way, how well is your book doing in the best-seller lists? How well has that new song been doing in the music charts?

و سرانجام سؤال جاودانی "روزولت چندمین رئیس جمهور امریکا است؟"

Do you know how many presidents have preceded Franklin D. Roosevelt to the White House?

امیدوارم دوست جوان ما جواب خود را دریافت کرده باشند.

والسلام

۱. فرانسویان و آلمان‌ها از قرار معلوم مشکل "چندم" را ندارند؛ در فرهنگ لازار برای "چندم" معادل quanti?me? داده شده و در فرهنگ فارسی - آلمانی یونکر - علوی معادل‌های weicher? wievieler?